

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Meddelat 2013-12-10

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen

A och B har yrkat att Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska pröva om C i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

A och B har i sin anmälan till Ansvarsnämnden anfört följande.

"Det väckte stort uppseende att biskop C på sitt offentliga twitterkonto C (med 856 s.k. följare) dagen före kyrkovalet pekar ut nomineringsgruppen Frimodig kyrka, som en grupp man inte ska rösta på. Det sker efter att hon i en tidigare tweet uppmanat till röstning på 'dem som inte gör skillnad på människor.' Som svar på en fråga förtydligar hon sig och säger att man kan rösta på 'i stort sett alla utom Sverigedemokraterna och Frimodig kyrka.'

Det är synnerligen allvarligt att en biskop offentligt på detta sätt lägger sig i den demokratiska processen i kyrkovalet och i svepande formuleringar insinuerar att en inomkyrklig nomineringsgrupp som Frimodig kyrka 'gör skillnad på människor.' Är det genom att omfatta åsikter i flera kontroversfrågor och hävda uppfattningar som deras av stora delar av världskristenheten som Frimodig kyrka 'gör skillnad på människor', eller vad syftar biskopen på? Genom sitt agerande tar hon också avstånd från flera präster och andra församlingsanställda i Y stift som kandiderade på Frimodig kyrkas listor och som på olika sätt står under biskopens tillsynsansvar.

Det är inte en biskops uppgift att lägga sig i valprocess och döma ut medkristnas teologiskt grundade uppfattningar. Hennes agerande visar på omdömeslöshet, som i förlängningen också påverkar Svenska kyrkans ekumeniska relationer. Seriösa teologiska samtal blir omöjliga när en innehavare av biskopsämbetet reducerar teologiska överväganden till dagspolitik.

C har i yttrande anfört följande. "A och B hävdar i sin anmälan att det väckte stort uppseende när jag i en tweet inför kyrkovalet 'pekar ut nomineringsgruppen Frimodig kyrka, som en grupp man inte ska rösta på'. De beskriver skeendet korrekt och vill att Ansvarsnämnden prövar om jag 'i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha'.

De nomineringsgrupper som ställer upp i kyrkovalet måste kunna granskas och argumenteras med. Som biskop måste jag kunna ge vägledning utifrån kristen människosyn, bland annat genom att inte göra skillnad på människor (Jakobs brev 2:1). Allt detta måste kunna ske i en demokratisk kyrka som har högt i tak, där många åsikter finns och där nomineringsgruppernas hållningar måste kunna diskuteras och problematiseras. Att åsikter prövas mot varandra är en av demokratins hörnstenar.

Jag har ett uppdrag att förkunna och ge vägledning. Inte sällan blir både vägledning och förkunnelse konkret. Det ligger i uppdraget. Kristen tro och spiritualitet lever inte i ett andligt vakuum bortom tid och rum. En reformatorisk kyrkas signum är dessutom att leva i sin samtid. Annars blir vi enbart kyrkohistoria. Därför kan och bör en biskop ha synpunkter i kyrkopolitiska frågor. När jag ger vägledning räknar jag också med att människor är myndiga människor som både tänker och fattar sina egna beslut.

Det jag syftar på är att Frimodig kyrka gör skillnad på människor i ämbetsfrågan. Det är 55 år sedan vår kyrka fattade beslutet att kvinnor kan vara präster i vår kyrka. Frimodig kyrka har inte helt anammat det beslutet utan efterlyser en försoningsprocess. Vid kyrkomötets första session förde jag

ett gott och seriöst samtal med en ledamot från Frimodig kyrka. Den efterlysta försoningsprocessen hade då ingen plan. När den har det är jag gärna med i ytterligare samtal.

När det gäller påverkan på Svenska kyrkans ekumeniska relationer så brukar den goda ekumeniska handlingen vara att man respekterar varje kyrkas egna beslut. Så har skett från flera av de stora kyrkofamiljerna kring vårt beslut i ämbetsfrågan. Enhet är inte lika med enighet.

Jag respekterar att Frimodig kyrka har säte och stämma på flera nivåer i vår demokratiska kyrka. Jag respekterar vår demokrati och för gärna fortsatta och seriösa samtal med de valda ledamöterna i samtliga nomineringsgrupper. I de samtalen kommer jag att fortsätta att använda mitt valspråk: 'Gör inte skillnad på människor'. (Jakobs brev 2:1.)"

C har till sitt yttrande fogat en utskrift av den predikan hon höll i X-kyrkan vid den gudstjänst som föregick Riksmötets öppnande 2010.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Robert Schött, Ingemar Söderström, Thomas Stoor och Monica Andréasson) anförde i beslut den 10 december 2013 följande.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vinningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vinningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vinningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vinningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

C är, liksom alla andra, genom bestämmelser i svensk grundlag och i Europeiska konventionen d. 4 nov. 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, tillförsäkrad yttrandefrihet. Detta sätter den yttersta gränsen för hennes rätt att uttala sig, även om hon har att förhålla sig till sitt ämbetsansvar.

Ansvarsnämnden kan inte finna att det som anmälarna pekat på i en "tweet" som C skrev i anslutning till kyrkovalet 2013 innehåller något som inger betänkligheter utifrån det perspektiv nämnden har att beakta.

Sammanfattningsvis finner Ansvarsnämnden att det inte föreligger någon omständighet som innebär att C i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

A:s och B:s anmälan föranleder mot bakgrund av ovanstående inte någon åtgärd från Ansvarsnämndens sida. Ärendet avskrivs därför från vidare handläggning.

Ansvarsnämndens beslut: A:s och B:s anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

Sökord: Obehörighet, vinningstjänst

Ärendenummer: AN 2013/7

Beslut: 5/2013